

„Viața e suferință!” (Bis Denver)

O comedie de boulevard de *Oliver Bukowski*

Născut în 1961 în Cottbus (în fosta RDG), **Oliver Bukowski** a absolvit Filozofia, dar a lucrat și ca DJ profesionist ca să-și întrețină familia. A început să scrie în 2010. Are și o prodigioasă carieră didactică, specializarea „Szenisches Schreiben” („scris pentru scenă”), care l-a purtat deja prin câteva universități. A scris în jur de 30 de piese de teatru, pe lângă scenarii și un număr impresionant de texte radiofonice. Dintre numeroasele premii și nominalizări pe care i le-au adus piesele sale, se cuvin reținute *Premiul Gerhart Hauptmann* (1994), *Premiul Gemran pentru Teatru Tânăr* (1996), *Premiul Institutului Goethe la Mülheimer Theatertage* (1998), *Premiul pentru cel mai bun dramaturg la Mülheim* (1999). Relevant, pentru succesul pieselor sale, e faptul că multe dintre ele au cunoscut numeroase montări: *Londn-L.Ä.-Lübbenau*, de pildă, a fost montată în nu mai puțin de 19 teatre din Germania.

Sinopsis

Distribuție: 1 f, 4b

Gen: comedie, dramă psiho-socială.

La câțiva ani după căderea Zidului, doi prieteni (originari din fosta Germanie Democrată) își duc zilele împreună, la graniță cu mizeria materială, filozofând, bând și împărțindu-și-o frățește pe Moni, păpușa gonflabilă trecută de prima tinerețe.

Horst, zis și Hotte, este ceva mai răsărit ca intelect și cultură generală, complet înrobit berii și lucrează pe post de îngrijitor la un strand seminatural pentru copii. Lothar este încărcător de cărbuni la o firmă de combustibili. Amândoi par un pic trecuți de 50 de ani, sunt doi ratați asumați și, în mod clar – doi oameni cu suflet curat, în pofida condiției de semi-boschetari pe care o au.

Într-unul din bazinele strandului lui Horst, are însă loc un accident – moartea unui tânăr de bani gata, Thomas Terre. Accidentul este, totuși, unul provocat; pentru a-l pedepsi și pentru a-l speria un pic pe Thomas pentru porcăriile pe care acesta le comite în strand (sex cu minore, droguri etc), Horst dă drumul la pompa de absorbție. Doar că exagerează cu sperietura, o ține cam

mult, iar Thomas sfârșește înecat. Așa că cei doi se aleg cu un cadavru, care devine personaj în toată regula. Mai întâi încearcă să obțină bani de la familia lui, mințind că e viu și că îl au ostatic. Numai că tatăl său, căruia tocmai i-au fost șterpelite 9 carduri bancare de către fiu, nu ia în serios telefonul de amenințare.

Secvențe din viața cuplului Terre ne sunt prezentate în paralel cu acțiunea principală, în care Lothar și Horst se străduiesc să scape de cadavru, într-o manieră de un comic irezistibil.

Relația dintre părinții băiatului mort pare să fie una bazată pe monstruozitate – o disimulare continuă și o cruzime psihică împinsă la limita patologicului.

Într-un final, după ce nu sunt în stare nici măcar să-l îngroape, cei doi prieteni sunt prinși de Poliție, iar fapta – descoperită. Lothi fuge, dar Hotte este împușcat și ucis. Soții Terre pleacă de la locul acestei scene înlănțuiți, îndreptându-se spre un restaurant de lux, unde au de gând să ia o masa cât se poate de rafinată.

Comentariul lui Scora

Halal comedie, nu? Să mori de râs, nu alta.

Ei bine: DA. Chiar la simpla lectură. Iar dacă o mai și vedeți montată de un regizor fără prejudecăți, în schimb cu idei, și dacă mai are și actori pe măsură, orice om normal râde și râde și râde. Atunci când nu zâmbește doar. Sigur, cu excepția finalului.

Bukowski s-a impus, încă de la primele sale piese, drept un autor cu un umor devastator la adresa lumii, a societății în care trăiește. E un ironist atât de subtil, încât granița dintre realismul cel mai fidel și tușa care îngroașă și produce râsul e extrem de fluidă. Impresia, la lectura pieselor lui, e că el nu generează comicul prin scriitură, ci-l detectează cumva „gata făcut” în realitatea care-l înconjoară. Afecțiunea lui pentru cei aflați (mai) jos pe scara socială nu-l face să-i idilizeze, să-i cruțe de ironia, de cinismul său. Care nu anulează însă o anume duioșie... Subtitlul „comedie de bulevard” este, și el, expresia acestei ironii care caracterizează toate textele lui. Piesa e impregnată de comic – un comic adeseori amar, cu accente dramatice și cu momente de un sarcasm brutal – la toate nivelele: situații, dialog, personaje. Roluri „grase” pentru actori, sarcină deloc ușoară pentru regizori...

Notă referitoare la titlu: Întrucât jocul de cuvinte care a generat titlul original e intraductibil, am preferat „rebotezarea”, utilizând în acest scop chiar

titlul jurnalului pe care visează să-l publice într-o bună zi Horst Paschke, asasinul fără voie și îngrijitorul de ștrand cu sensibilități literar-filozofice. Mi se pare că, urmat neapărat de subtitlul „o comedie de bulevard”, el reflectă mult mai bine intențiile autorului și amărăciunea comediei lui.

Detalii tehnice

Premiera germană a avut loc în 1996, la teatrul din Alteburg.

Premiera românească a avut loc în 1998, la Teatrul Tineretului Piatra Neamț, în regia lui Vlad Massaci.

Drepturile de reprezentare: Gustav Kiepenheuer Bühnenvertriebs-GmbH Schweinfurthstrasse 60, 14195 Berlin, Telefon 030 - 897 18 40 Fax 030 - 823 39 11. E-mail: info@kiepenheuer-medien.de.

Drepturile asupra traducerii românești: Victor Scoradeț, vicmarsco@yahoo.de.

Mostră text

LOTHAR ACKERMANN Nu erai mângă? (*Paschke neagă; Lothi începe să aibă o bănuială.*) Vrei să spui că te cațeri, treaz, p-un containăr pentru deșeuri din sticlă albă și cânti și tu ceva acolo?

HORST PASCHKE M-au luat pă sus și m-au pus pă containăr. Mai întâi trebuia să mi-o iau la labă în timp ce cântam. Da' pă urmă cică li s-ar fi făcut scârbă, unde nu mai sunt chiar tinerel... (*Încet.*) Da' nu-i bai, n-am pățit nimic... Vreau să spun, ar fi putut să-mi facă chestii mult mai nașpa... Vreau să spun, câte n-am auzit, nu-i așa... Iar pă mine unu' mă doare fix în cur, Lothi. La urma urmei, cine suntem noi, nu-i așa (*râde*), da' tot nu ne lăsăm...

LOTHAR ACKERMANN Cine?! Cine ți-a făcut una ca asta?!

HORST PASCHKE (*după o pauză.*) Erau patru.

LOTHAR ACKERMANN Patru. – I-ai recunoaște?

HORST PASCHKE (*Cu zel.*) Oricând, și noaptea, dacă mă scoli din somn, și tot îi recunosc. Stai să-ți zic cum era primu', avea așa păru' blond și ăilalți îi ziceau Holger... sau Olaf... sau... (*Se întrerupe resemnat.*) În orice caz, patru au fost. Arătau un pic așa, cam ca Terre ăl mic, știi? Foarte ca lumea înțoliți și așa, curați, absolut normali.

LOTHAR ACKERMANN (*Trage un șut în peretele standului.*) Po...

porcii dracului!

HORST PASCHKE (*Încearcă, panicat, să-l liniștească.*) Lothi... doar nu mi-au... la urma urmelor... vreau să spun: doar nu m-au violat, nu-i așa? – Nu să poate spune că m-au violat: La urma urmelor, imnu' Germaniei e Imnu' Germaniei și dă ce să nu-l cânti o dată și dă pă un containăr. – Și pă urmă, când ești puști așa ca ei faci fel dă fel dă chestii țaca, nu. S-au distrat și ei un pic și gata. Mamă Doamne ce-au mai răs – vreau să spun, ai auzit tu f'odată să se râdă la un viol? – nu-nu-nu, nu ține, nu s-ar potrivi dă nicio culoare, nu-i așa...

(...)

INA TERRE Nu mi-e foame.

TERRE Ina, ești frumoasă, inteligentă și chiar cultivată într-o anumită măsură. Ce vrea să însemne așadar această formulare primitivă „Nu mi-e foame”?

INA TERRE Nu mi-e foame. Nu-mi place.

TERRE Te rog, dragostea mea, te rog!: nu-ți lăsa coeficientul de inteligență să scadă până la nivelul temperaturii camerei.

INA TERRE Hai pa. (*Se „corectează”.*) O clipă, te rog. (*A găsit:*) 'Aidi pa!

(*Râgâie.*)

TERRE (*Ravisat.*) Desăvârșit!!! De-să-vârșit!!! – „'Aidi pa.” – Cum se preschimbă bravada în sunet, cum se verbalizează senzualitatea calmă a ogorului greu, ciocănitul arid al ștanțelor are și el limba lui. Ești genială. Tu chiar o vezi: cea din urmă specie a noastră cu adevărat demnă de a fi salvată, aflată realmente pe cale de dispariție, ce zic: muribundă! Omul, față-n față cu berea lui, acoperindu-și încă ruptura din hanorac, intonându-și deja amenințarea „Când ți-oi zicea io fo două...!”, lumea asta mirifică, muierile bătute și copiii violați, uvertura oricărei etici adevărate, invocate de bărbații definitiv căzuți pradă alcoolismului. Dacă e să mai existe ceva atât de îndepărtat, atât de incomensurabil rupt de asta și atât de contrar acestei lumi, atunci, iubirea mea, noi suntem aceia... (*Își trage puțin nasul, emoționat de propriul lui discurs:*) I love it: these wonderful emotions under the poverty line... (*Sec:*) Comoara mea, dacă s-ar întâmpla să nutrești vreun interes real față de cei de jos, atunci alege-ți unul dintre numeroasele conturi umanitare și întinde-mi sosul remoulade.

INA TERRE Am să te părăsesc.

TERRE (*Într-o doară.*) Da, dar mai întâi sosul remoulade...
Ea se ridică, își bagă o mână în fondue și-l privește liniștit.

TERRE (*O clipă înmărmurit, arată cu furculița spre vas.*) Pentru numele lui Dumnezeu, iubito, trebuie să fie incredibil de dureros.

INA TERRE (*Își bagă și cealaltă mână.*) Dacă spui tu.

TERRE Un act arhaic de automortificare? – Interesant, dar ce vrei să demonstrezi? Și, dacă vrei să demonstrezi ceva, atunci cui? Ție? Mie?

(...)

Se pregătesc să-l îngroape pe tânărul Terre într-un morman de gunoi. Horschti sapă, Lothi – cu spatele la public – urinează.

HORST PASCHKE (*În ciuda efortului, indignat.*) Să nu poți și tu să te ții – la o înmormântare nu să pișă omu'.

LOTHAR ACKERMANN Și ce să-i fac, să-l trag înapoi și să-l scuiș pă gură? Asta-i natura, Horști, n-ai ce-i face. – (*Se uită în jurul său, cântând.*) – Un ursuleț? Numa' capu-i lipsește, da' nu poa' să fie dăparte; dacă-l găsesc, i-l pun la loc una-două.

HORST PASCHKE Nu poți să-i pui un ursuleț pă mormânt; caută și tu altceva.

LOTHAR ACKERMANN (*Cu torsoul ursulețului în mână.*) Bă, are spinarea dăspicată, dă la ceafă pân' la cur, ăsta precis că n-a murit dă prea mult mângâiat, p-ăsta l-a-njunghiat: Mamă, Hotte, ce vremuri ne mai așteaptă și pă noi, cu generația asta nouă. Căcat.

HORST PASCHKE Ce să zic, că tu n-oi fi umflat broaște și nu le-nțepai pă urmă, ca să facă poc, mă lași!

LOTHAR ACKERMANN Ia uite, un tăustăr, nici nu-i scos dân cutie, are și certificat dă garanție și tot tacâmu'.

HORST PASCHKE Ăl mai tâmpit lucru pă care poți să ți-l închipui p-un mormânt.

LOTHAR ACKERMANN Tăustăru-i pentru noi, Horschte!

HORST PASCHKE Cu garanție și tot?

LOTHAR ACKERMANN Țăță de mătă.

HORST PASCHKE Pune-l bine și ocupă-te mai departe dă accesoriile dă-nmormântare.